

Jaap van Eik richt zich tot de 'muziekmakende mens', met verslagen, interviews, beschouwingen en nieuws uit de immer innovatieve instrumentenwereld.

TEYE'S ELECTRIC GYPSY-GITAREN

La Mora en La India uit de Electric Gypsy-serie. Exotische namen voor elektrische gitaren. Met de hand gemaakt door een Nederlandse (flamenco)gitarist, die in Austin (Texas) woont met zijn Spaanse vrouw Belén.

Teye in zijn werkplaats

Teye heet hij. En Teye is geen alledaags iemand. "Ik maak een gitaar waar zoveel mogelijk klanken in zitten." Het was een memorabele ontmoeting. We hadden afgesproken in een stationsrestaurant. We kenden elkaar niet, maar de opmerkelijke verschijning die het vertrek betrad liet geen enkele ruimte voor twijfel. Deze grote man in een leren jas, met een Siberische bontmuts op de schedel, een snelle zonnebril op de neus en een knoert van een gitaarkoffer in de rechterhand, kon niemand anders zijn dan Teye. Hij plofte naast me neer, bevrijdde zich van jas, zonnebril en hoofddeksel, en stak onvervaard van wal. In een duizelingwekkend tempo ontvouwde zich een adembenemende levensge-

schiedenis. Omdat hij zoveel meemaakte, had hij zich aangeleerd alles op te schrijven. "Kijk", sprak Teye, terwijl hij een beduimd schrift opdiepte, "hier noteer ik alles in wat me opvalt, soms illustreer ik dat door middel van snelle schetsen." Hij zou het eigenlijk eens moeten publiceren. Het klapstuk van de middag kwam echter pas anderhalf uur later. Het was intussen bomvol geworden in het bedompte etablissement. "Wil je mijn gitaar even zien?" vroeg Teye. Zonder antwoord af te wachten, rukte hij het instrument uit de koffer, draaide aan de stempennen en tokkelde wat. Vervolgens stond hij gedecideerd op en bracht op orkaanvolume een virtuoos stukje flamenco ten gehore. "Een goed ding",

prees Teye nadat hij zijn spontane optreden abrupt had afgebroken. Het was even doodstil. Toen brak een daverend applaus los. Teye boog geroutineerd naar links en naar rechts, ging weer zitten en hervatte zijn betoog.

Teye Wijnsterp bezocht het conservatorium in Groningen, speelde in talloze bands, maar reisde op zeker moment naar Spanje om een meisje op te zoeken dat hij eerder in Engeland had leren kennen. In het zonnige zuiden aangekomen overviel hem het verpletterende gevoel dat hij zijn bestemming had gevonden. Hij hing eindeloos rond in Granada, Sevilla en Cordoba, waar hij in contact kwam met de beroemde gitarist Paco Pena die er een zomercurcus gaf. Zo raakte Teye in de ban van de flamenco, waarop hij tussen Nederland en Spanje heen en weer ging pendelen. Op zeker moment werd hij omhelsd door een familie musicerende zigeuners, hetgeen hem de bijnaam El Gitano Punky (de punkzigeuner) opleverde – het werd de titel van zijn eerste soloplaat in 1988. De onrust dreef hem aansluitend naar Amerika om weer andere mensen op te sporen die hij bij een van zijn vele zwerftochten tegen was gekomen. Het geld voor de reis overzee harkte hij bijeen door zoveel mogelijk in Nederland op te treden. "Gewoon met de gitaar op de fiets", lichtte hij nuchter toe. Het eerste bezoek aan de Verenigde Staten bracht Teye meteen tot de overtuiging dat daar de mogelijkheden lagen, terwijl de ziel in Spanje lag. Om een lang verhaal kort te maken, hij moest na verloop van tijd weer terug naar de oude wereld, bleef zich vasthoudend in de flamenco bekwaamen, maar verdiepte zich tevens in de elektronica. En uiteindelijk toog hij samen met zijn Spaanse geliefde Belén voor goed naar de USA. Teye speelde o.a. met Joe Ely samen, maakte een tweede soloplaat getiteld Viva El Flamenco en wist zelfs een felbegeerde *green card* te bemachtigen. De avonturier uit het noorden van Nederland kon aantonen dat hij iets bracht dat men in Amerika niet had.

Zijn derde album *FlamencObsessionArte* kwam in 2004 uit. Teye combineerde de flamenco op vaardige wijze met de elektrische gitaar en voegde als visueel extraatje een aardig onderwater filmpje toe. Schamen voor deze vorm van kruisbestuiving doet hij zich absoluut niet. Integendeel, van hem mogen de mensen de plaat rustig naast muziek van kanjers uit dit genre als Paco de Lucia en Tomatito draaien. Zijn prestaties steken er bepaald niet verkeerd tegen af, meent hij. De verwachtingen waren dan ook hooggespannen. "Alles ging goed joh, alles klikte. We stonden op een wereldfestival in Sevilla en iedereen vond 't geweldig wat we deden. De cd zou ook in Amerika uitgebracht worden, maar dat is misgegaan. We hadden iemand voor de publiciteit aangenomen en die heeft het geld gepakt en heeft verder niks gedaan." Het was een fikse domper voor Teye en zijn dansende vrouw. Hoe nu verder? Na twee Amerikaans tours staken ze de koppen bij elkaar. Ze besloten ermee op te houden. Teye had namelijk nog een andere droom. Hij is altijd al een knutselaar geweest. In zijn ijver om elektronica te combineren met de flamenco, stuurde hij percussieve klanken als handgeklap aan met een pedaal. Tevens ontwierp hij

ooit een dansvloer voor zijn vrouw met microfoons erin! Nu schijnt een dergelijke constructie zelfs in Spanje te worden gebruikt. Anderhalf jaar geleden bouwde Teye dus een eigen elektrische gitaar, gebaseerd op het ontwerp van de Britse bouwster Tony Zemaitis. Teye had de man goed gekend en begin jaren negentig een instrument van hem gekocht. De verzamelwaarde is tegenwoordig astronomisch – er wordt rustig 40.000 dollar voor neergeteld – en met zo'n ding ga je dus bij voorkeur niet de weg op. "Ik had een imitatie klaar en die klonk hartstikke goed – speelde zelfs beter dan mijn Zemaitis. Tijdens onze laatste tour had ik 'm bij me en heb ik 'm in allerlei winkels laten zien. De mensen gingen door het dak. Echt waar. Ook bij Sam Ash [een beroemde keten van muziekwinkels]. Nou ja, wij wilden stoppen met de flamencotours. Toen zei een vriend tegen me: 'waarom ga je geen gitaren bouwen voor je brood?' We hebben er uren over gepraat. 'Kan toch niet?' Maar we hebben het toch gedaan. Ik heb altijd gevonden, als je een elektrische gitaar koopt, koop je ook een geluid – je maakt het niet zelf. Een Telecaster klinkt toch altijd als een Telecaster? Ik bouw een gitaar waar zoveel mogelijk klanken in zitten. Het gaat er juist om dat je daarmee je eigen geluid maakt. Bij klassieke- of flamencogitaren is dat het uitgangspunt. Ik heb nooit begrepen waarom het bij elektrische gitaren anders is."

La Mora &

Tony Zemaitis, zoon van een immigrant uit Litouwen, maakte in de jaren zeventig furore toen mannen als Ron Wood en Ronnie Lane van The Faces op zijn gitaren gingen spelen. Later volgden andere coryfeeën, onder wie onze vriend Teye Wijnsterp. Opvallend aan de instrumenten is de aluminium frontplaat. Het idee kwam van de metaalfolie waarmee Zemaitis de elementen van de Fender Stratocaster afschermde, teneinde de brom te neutraliseren. De man overleed in 2002, maar geniet in beperkte kring nog immer een grote reputatie. Zijn gitaren zijn tegenwoordig ware collector's items en brengen astronomische bedragen op. De twee instrumenten die Teye produceert zijn hierop gebaseerd, maar wijken op bepaalde punten af. Zo zitten er drie *humbucking*-elementen van een zekere Jason Lollar op. "Een toonfreak", aldus de bouwster. "Toen ik ze op mijn prototype zette, klonken ze eigenlijk niet eens beter. Maar er zit iets in waardoor je niet op kunt houden. Er zit een complexiteit in de toon die ik nooit eerder heb gehoord." Teye maakt hoofdzakelijk gebruik van

La India

mahonie, zowel afkomstig uit Honduras als uit Afrika. "Maar", zo relateert hij, "de grootste bouwster uit Cordoba, Manuel Reyes, zei altijd: 'het is niet het hout, het is wat je ermee doet.'" Dankzij mond-tot-mondreclame en zichzelf profileren op enkele gitaarshows, beginnen de orders op gang te komen. Een Electric Gypsy gitaar kost momenteel \$ 8500,-. "Ik zou er zelf geen kunnen kopen", grinnikt Teye. Het kost hem ongeveer een maand om er eentje te bouwen, hetgeen deels veroorzaakt wordt doordat hij – met hulp weliswaar – ook zelf de brug en het staartstuk maakt. De twee modellen heten La India en La Mora. Ze wijken alleen qua uitvoering af. Dat er een tweede type is gekomen, komt doordat een Nederlandse vriend informeerde of Teye eens wilde zien of er in Amerika nog aan een zwarte Les Paul te komen was. Die bleek in *mint condition* echter onbetaalbaar te zijn, reden waarom de liefhebber in kwestie zich liet overhalen om een Electric Gypsy te laten maken. Maar dan wel met een

